

ΑΠΟΦΕΙΣ

«Επικίνδυνες σχέσεις» από το «Ενα»

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Μαρία Μανναρίδου — Καρσερά. Σκηνοθεσία: Αντρέας Χριστοδουλίδης. Σκηνικά — κοστούμια: Σταύρος Αντωνόπουλος. Παιζουν: Ιωάννα Σιαφκάλλη, Αντρούλα Αγαθαγγέλου, Ελένη Παπαδοπούλου, Κίμων Ρηγόπουλος, Μαρία Γουσίου, Καίτη Τσεριώτου, Αντρέας Βασιλείου.

Σίγουρα το «ποσοστό ρευστότητας» των ηθοποιών στο Θέατρο «Ενα» είναι πολύ ψηλό ακόμα και με τα δεδομένα του Ελεύθερου Θεάτρου. Όπως το φυλλοβόλο δέντρο το «Ενα» απογυμνώνεται στο τέλος της κάθε σαιζόν, χάνοντας σχεδόν όλους τους παλιούς του συνεργάτες, και ξαναζωντανεύει στην αρχή της καινούργιας, αποκτώντας άλλους. Ο Αντρέας Χριστοδουλίδης δεν είναι από τους σκηνοθέτες που επιλέγουν τα έργα ξεκινώντας από το έμψυχο υλικό που διαθέτουν έργα που να είναι «στα μέτρα του θιάσου». Για το σκηνοθέτη υπάρχουν έργα που τον συνοδεύουν στη

διάρκεια της σταδιοδρομίας του ή που τον γοητεύουν μεμιάς, και η ώρα του ανεβάσματος τους έρχεται όταν στο θίασο συγκεντρώνονται οι κατάλληλες δυνάμεις, αλλά όταν ο σκηνοθέτης θέλει πάρα πολύ να τα ανεβάσει! Έτσι πριν ακόμα αρχίσει την ανάγνωση του έργου με το θίασο ο Χριστοδουλίδης «λύνει» το έργο σαν ένα σκακιστικό πρόβλημα, επεξεργαζόμενος

στη φαντασία του τις κινήσεις των φιγούρων, την παρτιτούρα του φωτισμού και της μουσικής επένδυσης, πλάθοντας νοητικά την ατμόσφαιρα και το ύφος της μελλοντικής παράστασης.

Βλέποντας τις «Επικίνδυνες σχέσεις», ένα από τα πλέον πραγματοποιημένα όνειρα του Αντρέα Χριστοδουλίδη, ξεχωρίζεις καθαρά αυτή τη σκηνοθετική μελέτη και έχεις τη δυνατότητα να την εκτιμήσεις σαν τέτοια. Προσωπικά εκτιμώ πολύ. Το σχέδιο του είναι διαφανές, οι λεπτές του γραμμές επαναλαμβάνουν σωστά το μεγαλοπρεπές έργο του Chaderlos de Jaclos, τονίζοντας τα κύρια χαρακτηριστικά του σημεία, εκφράζοντας τη μοναδική του ατμόσφαιρα — της απεγνωσμένης και καταδικασμένης σε αποτυχία αναζήτησης της ύψιστης ηδονής, και μεταφέροντας στην παράσταση την αυστηρή δομή του μυθιστορήματος του Jaclos, ψυχρά και εγκεφαλικά οργανωμένου. Εκτιμώ επίσης την επαναλαμβανόμενη από σκηνή σε σκηνή εντονότατη σχέση μεταξύ των δύο (εραστών, αντιπάλων — δεν έχει σημασία) που ακολουθώντας τον Christopher Hampton δημιουργεί ο σκηνοθέτης. Η συγκέντρωση του κάθε ζευγαριού που βρίσκεται στη σκηνή, στη σχέση ανάμεσά τους, στο διάλογο τους που φτάνει στα όρια της μονομαχίας σαν αρχή ανάμεσά τους, στο διάλογο τους που φτάνει στα όρια της μονομαχίας σαν αρχή οργάνωσης κάθε σκηνής είναι ο σωστός τρόπος μεταφοράς στο θέατρο του επιστολογραφικού μυθιστορήματος του Laclos. διότι δεν υπάρχει πιο τέλει μοντέλο ντουαλιστικής σχέσης, σχέσης μεταξύ των δύο, από μια επιτολή.

Λοιπόν, η λύση του σκακιστικού προβλήματος προϋπήρχε της παράστασης και ο σκηνογράφος Σταύρος Αντωνόπουλος πρέπει να είχε το ακριβές περιγράμμα της εικαστικής πλευράς της παράστασης, αλλά η δουλειά του εδώ όπως και στη «Στρίγγλα», στην «Εκάβη», στο «Παιχνίδι του τζιν» είναι τόσο ποιητική και σημαντική, που του αξίζει πραγματικά ο τίτλος του συνδημιουργού της παράστασης. Τα ωραιότερα του κοστούμια δημιούργησαν τέλειες φιγούρες στη σκακιέρα της σκηνής, έτσι που ο μισός ρόλος είναι παιγμένος από το κοστούμι. Η μεγάλη χρυσή κορνίζα με βαρετά χρυσά φτερά πλαισιώνουν το κενό ήταν σύμβολο της εποχής («Ζούμε στο τέλος του αιώνα μας», λέει η ηρωίδα της παρακμής Μαντάμ ντε Μερτέιγ. Και μεις — της δικής μας...) και ταυτόχρονα σύμβολο του άγονου ερωτικού αγώνα, που δεν μπορεί να σηκώσει τις ψυχές των ηρώων με βαρετά χρυσά φτερά του. Λεπτολόγος ο Αντωνόπουλος φτιάχνει τέτοιες λεπτομέρειες που κρυφά επηρεάζοντας το μάτι μας, συμβάλουν στην επιτυχία της παράστασης (τα χαρτιά, οι καρτέκλες, ο καθρέφτης, το σκάκι — αληθινό έργο τέχνης).

Δυστυχώς, αυτή η παράσταση που χαρακτηρίζεται από τόση προσοχή στις λεπτομέρειες, επιτρέπει στον εαυτό της αρκετή δυσαρμονία σε μερικές ερμηνείες. Εχω πει στην αρχή του σημειώματος, ότι ο Χριστοδουλίδης δεν θεωρεί την έλλειψη κατάλληλων δυνάμεων στο θίασο εμπόδιο στα τολμημάτα του. Αλλά το κοινό μπορεί να μη συμφωνεί μαζί του και να θεωρεί μερικές αταίριαστες εμφανίσεις σοβαρό μειονέκτημα της παράστασης. Οι παραφωνίες αυτές πραγματικά ενοχλούν παρ' όλη την προσπάθεια του σκηνοθέτη να στρέψει την προσοχή μας αλλού.

Οι χαρακτηριστές όπως της Σεσόλ (Ε. Παπαδοπούλου), της Μαντάμ ντε Τουρβέλ (Μ. Γουσίου), της Μαντάμ ντε Ροσμόντ (Ε. Κυριακίδου) παρέμειναν μάλλον πρόσωπα του μυθιστορήματος του Laclos, μια και δεν αναπτύχθηκαν δραματικά από το Hampton, αλλά οι ερμηνείες των τριών ηθοποιών στήριζαν την παράσταση.

Το ζευγάρι των πρωταγωνιστών (! Σιαφκάλλη και Κ. Ρηγόπουλος) δημιούργησαν αληθινά «λακλοϊκή» σχέση, συνδιάζοντας τα έντονα χρώματα με τους ημίτονους την συγκρατημένη ένταση με τα απογυμνώματα ψυχής. Η Ι. Σιαφκάλλη τελευταία κάνει τους ρόλους της σκαλοπάτια στην ανοδική της εξέλιξη σαν ηθοποιού.